

Bijbelstudies voor leraren

Bram de Muynck

Dit materiaal is onderdeel van het compendium over christelijk leraarschap, van het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Deze tekst legt uit waarom het belangrijk is om als christelijke leraar Bijbelstudie te doen, en bevat twee uitgewerkte voorbeelden.
Bronvermelding	Muynck, A. de (2014). <i>Gids laat je gidsen. Inspiratie voor Christelijke leraren</i> . Gouda: Driestar Educatief, pp. 32-41.
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	30 juni 2015
Gerelateerde artikelen	Bijbelstudies 'Leren bij de Bron' en 'Timothy for teachers'
Trefwoorden	Meditatie, wijsheid

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

BIJBELSTUDIES VOOR LERAREN

Bram de Muynck

Voor we hier twee Bijbelstudies voor leraren afdrukken, moeten we eerst nadenken over de vraag waarom leraren Bijbelstudie zouden doen? Het woord van God wordt in de Bijbel vergeleken met een licht (Psalm 119: 105; 2 Petrus 1:9). Licht geef richting op je pad. Bij het lezen van dergelijke teksten denken we vaak dat het licht vooral betrekking heeft op het geestelijke leven of op het privéleven. Maar is dat terecht? Vanuit de Bijbelteksten geredeneerd in ieder geval niet. Het Woord van God geeft richting in je héle bestaan, het beroepsleven niet uitgezonderd.

PERSOONLIJKE WIJSHEID

Voor christelijke leraren zijn er nog een paar bijzondere redenen om zich al mediterend en studerend te laten leiden door de Bijbel. Leraren die op christelijke scholen werken, moeten vaak dagelijks iets doorgeven vanuit de Bijbel. Het is dan van belang om je persoonlijk te laten voeden, zodat je daadwerkelijk iets te vertellen hebt. Verder wordt het leraarschap gekenmerkt door een sterke verwevenheid van persoon en beroep. Je kunt het christen zijn eenvoudigweg niet isoleren van de rest van je bestaan, zeker niet van het omgaan met leerlingen. Onderwijs heeft een relationeel karakter. Of je geduldig bent en aandachtig kunt zijn, heeft met je persoon te maken (Smith & Shortt, p. 35-38). Geduld en aandacht zijn Bijbelse deugden. Als je je wilt laten gezeggen door de Heilige Schrift zal het lezen over deze dingen je beeldvorming van onderwijs en dus ook je handelen beïnvloeden. In theoretische termen uitgedrukt wordt je persoonlijke werktheorie er door gevormd (De Mynck, 2011). Bij het Bijbellezende worden je 'reflective beliefs' ontwikkeld, zo zeggen Smith en Shortt in hun lezenswaardige boekje *The Bible and the task of teaching* (p. 43). Met dit soort 'beliefs' worden overtuigingen bedoeld die richtingwijzers zijn voor je handelen. Ze bepalen je geest en daardoor je doen en laten. Vaak is een

Bijbeltekst niet één op één te vertalen naar de klaspraktijk. En toch heeft het lezen van de Bijbel indirecte kracht. Wat je tot je neemt, verweeft zich met je ervaringen van alledag tot persoonlijke wijsheid.

MATERIAAL

Vanuit het lectoraat Christelijk leraarschap proberen we leraren handreikingen te geven voor het Bijbellezende met het oog op het beroep. Er is een boekje verschenen met veertig Bijbelstudies, die geschikt zijn om individueel of in groepsverband te gebruiken (De Mynck, 2011). Hieronder is een voorbeeld uit dit boekje te vinden. We maken niet alleen materiaal voor leraren in Nederland, maar ook voor Engelsprekende leraren in het buitenland. Hiervoor wordt een serie onder de naam *Timothy for Teachers* ontwikkeld. De Bijbelstudies gebruiken we tijdens internationale cursussen op Driestar hogeschool in Gouda. Anderen kunnen deze teksten downloaden vanaf onze Engelstalige website. Alle teksten zijn voorzien van kernwoorden, zodat bij bepaalde thema's ook studies gezocht kunnen worden. Alle studies zijn in de praktijk van het onderwijs tot stand gekomen. De conceptversies zijn steeds ook aan leraren uit po en vo voorgelegd. Hun commentaar is verwerkt in de definitieve versie.

HOE DOE JE ALS LERAAR BIJBELSTUDIE?

De door ons ontwikkelde Bijbelstudies kun je zowel individueel als in groepsverband gebruiken. Dit laatste kan bijvoorbeeld tijdens een studiedag op school. Omdat veel leraren bekend zijn met het doen van Bijbelstudie volstaan we hier met een paar praktische aanwijzingen. Als je deze Bijbelstudies gebruikt, is het van belang dat je zo goed mogelijk probeert te luisteren naar wat de tekst zelf zegt. Lees daarom eerst de tekst aandachtig een of twee keer door. Maak daarbij ook aantekeningen van wat je opvalt. Lees daarna pas de uitleg. De begeleidende tekst is kort (maximaal 600 woorden) en is in ongeveer 5 minuten te lezen. Met een groep kun je vervolgens het gesprek aangaan. De vragen die onder de Bijbelstudies staan geformuleerd kun je daarbij gebruiken. Maar ook zonder vragen kom je vaak al tot een goed gesprek. Overigens willen we iedereen aanmoedigen om ook zelf de tijd te nemen om dergelijke Bijbelstudies te maken. Hier word je zelf altijd rijker van.

TWEE VOORBEELDEN

De hier opgenomen Bijbelstudies hebben betrekking op actuele thema's. De eerste (Nederlandse) tekst gaat over de minderheidspositie van christenen. Hoe moeten zij zich opstellen in een geseclariseerde cultuur? Het antwoord op deze vraag is niet alleen

van belang voor de leraren zelf, maar ook voor leerlingen. Deze tekst is vooral geschikt als je met je team wilt nadenken over burgerschapsvorming.

De tweede (Engelstalige) Bijbelstudie gaat over de vraag of er zoiets zou kunnen bestaan als puur christelijk onderwijs, een school die niet besmet is door invloeden vanuit onze omringende cultuur. Deze tekst is goed te gebruiken als je een keer wilt praten over methodekeuze op school of over het christelijk karakter van onderwijs. De Bijbelstudie lijkt aanvankelijk vrij theoretisch en wat te beschouwend voor praktijkgerichte leraren. Toch gaf een van de beoordelaars van de Bijbelstudie het volgende terug: 'Het is natuurlijk niet zo dat leerkrachten helemaal geen 'denken' aankunnen, juist in combinatie met iets praktisch als het maken van een methodekeuze, denk ik dat dit stuk een mooie richting kan geven aan het praktisch handelen. Bij ons op school zijn leerkrachten namelijk altijd betrokken bij een methodekeuze. Methodes worden goed bekeken, er worden lessen uitgetoetst en bij de beoordeling hiervan spelen veel aspecten een rol. Juist de invalshoek in dit stukje geeft grond onder de voeten! Alles overziend, zou dit stukje ook gebruikt kunnen worden (in ons land in ieder geval...) voor een stukje bij dankdag, toegespitst op dankzegging voor datgene wat wij ontvangen in het christelijk onderwijs!'

BIJBELSTUDIE OVER JEREMIA 29

BALLINGSCHAP EN BURGERSCHAP

‘En zoek de vrede van de stad (...) want in haar vrede zult gij vrede hebben’ (Jer. 29:7).

Tekstgedeelte: Jeremia 29:1-14

Suggesties voor liederen om te zingen:

Psalm 119:10; Uit aller mond 137

(Ik heb slechts een houvast in leven en in dood)

De leerlingen van nu behoren in de toekomst tot een christelijke minderheid. De spanning tussen vreemdelingschap en burgerschap – eigen aan christenen van alle tijden en plaatsen – komt daardoor in een ander licht te staan dan bij vorige generaties. Welke boodschap geven we ze mee voor hun toekomst? Maken we ze klaar voor het leven in een isolement of moeten we ze leren om een actieve dialoog te voeren met andersdenkenden?

In Jeremia 29 is ook sprake van een minderheid, zij het met een geheel ander karakter dan van christenen in Nederland. De tekst spreekt over de ballingen die door hun eigen schuld naar Babel zijn verbannen. Sommigen van hen willen de droom van de terugkeer waarmaken. Ze volgen de visioenen van de profeten en streven een revolutie na.

Voor hen heeft Jeremia een boodschap. Maak je geen illusies van een terugkeer die je zelf in de hand werkt. Nee, blijf waar je bent en richt je leven daar op een ordelijke manier in (Jer. 29:5-6). En, zo voegt hij eraan toe: zorg niet alleen voor jezelf, maar ‘zoek de vrede van de stad (...) en bid voor haar tot de HEERE’.

ROEPING

Jeremia heeft hier een anti-revolutionair program. Maar dan een zonder antithese en strijd om groepsbelangen. Nee, je bent door eigen schuld een balling op deze plek geworden. Maar je zit niet op een eiland. Voorlopig is dit je situatie. En zorg dan ook dat je hier je roeping verstaat. Sluit je niet in je eigen groep op, alsof je geen onderdeel van de zondige wereld meer uitmaakt. Richt je op de vrede van de stad. Zoek de vrede van de stad en bid voor haar. Dat betekent dus dat je actief moet nadenken over het welzijn van de wereld. Het houdt je zo bezig dat je zoekt

naar de juiste manieren om het goede voor de omgeving te bevorderen. Je gedachten zijn er zo vol van dat het een belangrijke plek heeft in de voorbede.

Toch zijn de eigen belangen niet helemaal ondergeschikt. Jeremia zegt: 'Want in haar vrede zult gij vrede hebben.' De vrede die je zoekt voor de ander, zal ook voor jullie gunstige gevolgen hebben. Dit doet denken aan de zegen die Abraham krijgt: 'In u zullen alle volken gezegend worden.' Hier is het net andersom. Als de stad vrede heeft, zullen jullie hier ook deel aan hebben.

GEDACHTEN VAN VREDE

Dit is niet een boodschap in een luxe situatie. De ballingen zijn de outcasts, de allochtonen, de uitzondering op straat. Dat voelt niet makkelijk. Ongewenst zitten ze hier. Hoe gaat het in zo'n situatie? Je verwijt het jezelf niet, maar God. God zal wel het kwade met ons voorhebben, nu ons dit overkomt.

God weet dat ze dit denken. Maar Jeremia's boodschap breekt daardoorheen (Jer. 29:11-14). De Heere laat hen niet aan hun lot over. 'Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes, en niet des kwaads (...)' God gaat in tegen de natuurlijke gedachte van mensen. Als wij denken dat God het kwade

met ons voor heeft, dan brengt Hij ons de goede boodschap. Dit is evangelieverkondiging van het Oude Testament!

Christelijke burgerschapskunde leer je niet in een handomdraai. Ook voor leerlingen kunnen we het niet verwachten van een set burgerschapscompetenties. De goede grondhouding ontstaat door het horen van de barmhartige boodschap van God voor zondige mensen. Dat is de boodschap die we leerlingen mee willen geven. Als kader voor het staan in de wereld: ballingen met verwachting. 'En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart' (Jer. 29:13).

GESPREKSVRAGEN:

- Hoe stel je jezelf de toekomst van je leerlingen voor?
- Wat is voor jou de kern van christelijk burgerschap?
- Hoe zie je de verhouding van burgerschap en vreemdelingschap?
- Als we onszelf vergelijken met de ballingen in Babel, wat zijn dan de verschillen en overeenkomsten?
- Welk perspectief wil je je leerlingen meegeven?

BIBLE STUDY ABOUT 1 TIM 4: 1-5

PURE CHRISTIAN EDUCATION?

For everything created by God is good, and nothing is to be rejected if it is received with thanksgiving, for it is made holy by the word of God and prayer.'
(1 Timothy 4:4-5)

Scripture reading: 1 Tim 4:1-5; Coll: 2: 16-23;
1 Cor 6:12

Suggestion for singing: All Creatures of our God
and King, Mission Praise 7

Keywords: Ascetism, Creation, Thankfulness,
Worldview, Antithesis

Educators may ask whether Christians should use secular methods or not. Methods in teaching are often constructed on the basis of scientific insights. People who reject certain didactics say: 'Those methods are wrongly infected by humanistic thinking'. How should we value this objection? Can Christian education be pure Christian, or do we have to deal with inescapable influences?

In this passage Paul instructs Timothy about a

comparable struggle, though of course in quite another context. When you are a Christian, can you eat the same food and have the same insights as non-Christians? The answer is clear: nothing should be rejected, but must be received with thanksgiving.

BACKGROUND

To learn from this passage we need to understand the background. Paul is speaking here about people who long for a pure paradise-situation (Van Houwelingen, 105-106). In Genesis 1 God declares everything to be very good. Some Ephesian people promoted a return to the situation before the fall. Men and women should have no sexual intercourse, therefore should not marry, and they should live like vegetarians.

Paul is powerfully rejecting this idea. Everything created by God is to be viewed as good. Nothing should be rejected beforehand. Decisive is whether people receive the goods thankfully and by prayer.

Paul is not discussing a minor issue here. He begins with referring to an explicit expression of the Holy Spirit about apostasy (verse 1: ‘the spirit expressly says...’). The idea of pureness is ascribed to ‘deceitful spirits and teaching of demons’ (verse 1). So it is coming from the wrong side.

BROAD SCOPE

This passage speaks about food and marriage. But the lesson has a broad scope as the expression is very radical. Paul speaks about *everything* and *nothing* (verse 4). Consequently the general statement can be applied to didactics in education. God is the creator and the owner of everything. In Romans 14: 14 Paul radically states: ‘I know and am persuaded in the Lord Jesus that nothing is unclean in itself, but it is unclean for anyone who thinks it unclean.’ In itself creation is not to be perceived as evil, full of disharmony and destructed by mankind. Though those negative characteristics are obvious as well, they should not imprint our first way of looking. Paul sharply warns against the idea that the things we

use are bad in themselves. He indicates that the consumer is responsible for the value of things. Does that mean that you will accept everything uncritically? Is it possible to apply every upcoming idea in your teaching practice? The clear answer is: no. The condition for calling something acceptable depends on ‘thanksgiving’ (verse 4). Thanksgiving, so to say, challenges us to distinguish between good and bad. You cannot be thankful for something that is against the law of love. On the other hand you should be pleased with useful ideas that help pupils to learn and help them flourish.

HOW TO SERVE THE LORD

We can conclude that both a puristic, ascetic attitude and an uncritical attitude must be avoided. Christian educators are inclined to look for pureness in methods. In their view Christians should construct Christian didactics and reject non-Christian ideas as much as possible. This passage brings us to the understanding that checking for non-Christian or Christian thoughts is not the right contention. It is better to ask whether and how we can use these created things to serve the Lord.

NOTES:

- Calvin interprets the struggle in 1 Timothy 4:1-5 about pureness as coming forth from the natural religious images of people: 'In fact even without a teacher, this is a conviction that nearly everyone has, deep rooted in his heart' (p. 235).
- According to Ridderbos (*Paul*, par. 49, Dutch edition, p. 334-340) the central idea in the thinking of Paul about the current world is that believers are in Christ transmitted from the 'aeon' ruling in the present day, into the Kingdom of Christ (2 Cor. 5:17, Gal 1: 4 and Col 1: 13). Ascetism is rather radically rejected not only in 1 Tim 4:1-5 but also in Coll 2:16-23. The background of the reasoning in Colossians is about Jewish laws that, according to some teachers, should be considered. Paul rejects that idea referring to Christ who set aside the legal demands 'nailing it to the cross' (verse 14). Preaching considering of laws belongs to the 'elemental spirits of the world' (verse 8 and 20).
- Though in essence nothing is forbidden domain for believers, there are ethical restrictions directed by love and holiness. Therefore Paul says in 1Cor 6:12: 'All things are lawful for me, but I will not be dominated by anything.'
- The perspective for believers is different from the perspective of non-believers. Titus 1: 15 'To the pure, all things are pure, but to the defiled and unbelieving, nothing is pure; but both their minds and their consciences are defiled.' An important distinction must be made between the created things 'as such' and the perspective one has on the created objects. Believers are in Christ and have by the way a totally changed position than non-believers (mind the quotes in the previous notes and 1 Cor 10:23-26).
- The expression 'In later times' refers not to a future era, but to 'the time that began with the outpouring of the Spirit after the work of Christ' (ESV Studybible, note on 1 Tim 4:1, p. 2331). The Spirit warns against a situation occurring now (Van Houwelingen, p. 103).

QUESTIONS:

- Why has considering pureness 'the appearance of wisdom' (Coll 2:23)?
- The radical rejection of ascetism in Coll. 2:16-23 has mainly to do with the body (food) and certain practices (holding festival days). In the reasoning above 'everything' and 'nothing' is applied to ideas about teaching. Think about (a) reasons supporting the similarity of

the argument of Paul in his context with the debate in 21st Christian education and (b) reasons that would place philosophical and pedagogical ideas in another domain.

- Assuming pureness to be impossible, how should we critically evaluate methods in teaching? What do you perceive as proper criteria?
- Read Deuteronomy 10: 14, Psalm 24:1 and Psalm 33:5-6. What is the consequence of the confession that the Lord is Lord of all creation for your teaching?
- How does thankfulness influence your work?
- If you work at a Christian school study with your class Psalm 24 and 1 Tim 4: 1-5. Discuss with them the question: 'Who is God'.
- If you work at a secular school you can construct a lesson about the quality of objects. The aim is to raise awareness about the character of reality. Discuss with the pupils the question: 'Is what we see around us good or bad?'. You can probably insert this in a science lesson. The question put in this way is an open philosophical question. You do not know the result. Put it clearly in that way in your introduction like 'We are now having a short lesson in which we discuss like philosophers do'. Write down the results on a whiteboard/

blackboard and summarize the results in a few sentences. Evoke a discussion about the next question: 'Is there anyone who can make things good?' Probably pupils may mention the idea of the Creator. Others might suggest that it is the responsibility of people to call things good or not.

REFERENTIES

Smith, D.I. & Shortt, J. (2002). *The Bible and the task of teaching*. Nottingham: The Stapleton Centre.

Muynck, A. de (2011). *Leren bij de Bron. Bijbelstudies voor leraren*. Heerenveen; Groen (Te verkrijgen via de boekhandel).

Noot: De Bijbelstudies uit de serie *Timothy for teachers* zijn te downloaden van de Engelstalige site van het lectoraat: <http://english.driestar-educatief.nl>